

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва та дизайну
Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія

Галузь знань

Спеціальність

Назва освітньої програми

Рівень вищої освіти

02 Культура і мистецтво

021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво

Аудіовізуальне мистецтво та виробництво

перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі		Контактний тел.	E-mail
Старший викладач Гостева Оксана Вікторівна		067-484-73-65	okvanova@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Вивчення соціології як суспільної дисципліни дасть можливість систематизувати та упорядкувати все різноманіття форм людського суспільства, діяльності, зрозуміти ті складні зміни, що відбуваються в духовному, економічному, політичному житті сучасного суспільства. Соціологія як наука занурює у світ духовних цінностей, дозволяє осмислити як єдиний комплекс суспільного і духовного життя людини, етнічні та національні норми і цінності, дає можливість долучитися до скарбниць мудрості й досвіду, надбаних людством протягом тисячоліть.

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів уміння використовувати соціологічний підхід як важливий засіб і дійовий інструмент аналізу складних соціальних проблем у всіх сферах життя, а головне – в соціальній роботі.

Завдання цієї навчальної дисципліни:

- розвинути у здобувачів соціологічне мислення і соціологічну уяву;

- надання їм допомоги в розумінні сутності змісту соціологічних явищ і процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві;
- формування у здобувачів навичок ефективно приймати і реалізовувати рішення, спрямовані на оптимальне функціонування і подальший розвиток суспільних відносин.

Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліна «Соціологія» в структурно-логічній схемі базується на набутих знаннях з наступних ОК: «Основи філософських знань», «Вступ до спеціальності» та ін..

Вивчення соціології закладає основи для подальшого розвитку здобувачів, забезпечує формування навичок:

- використовувати набуті нові знання та інновації у практичній діяльності, професійно орієнтуватися у сучасних інформаційно-комунікаційній системах, володіти новітніми технологіями обробки інформації;
- володіти технікою проведення соціально-психологічного тренінгу

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Соціологія» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК2. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
 ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 ЗК7. Здатність діяти соціально відповідно та свідомо.
 ЗК14. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
 ЗК16. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Навчальна дисципліна «Соціологія» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 18. Приймати ефективні рішення на основі релевантних даних із застосуванням сучасних методів і засобів прийняття рішень, у тому числі багатокритеріальних рішень в умовах невизначеності.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	28	14	48	4	7	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Предмет та об'єкт соціологічної науки.	12	4	2	6				
Тема 2. Соціальні процеси, види і шляхи їх пізнання.	13	4	2	7				
Тема 3. Соціальна структура суспільства і тенденції її розвитку.	13	4	2	7				
Тема 4. Соціологія особистості.	13	4	2	7				
Тема 5. Соціологія конфлікту	13	4	2	7				
Тема 6. Соціологія культури.	13	4	2	7				
Тема 7. Соціологія громадської думки	13	4	2	7				
Усього годин	90	28	14	48				
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет та об'єкт соціологічної науки. 1. Скласти порівняльну таблицю «Взаємозв'язок соціології з гуманітарними науками». 2. Огюст Конт – батько соціології: наукові надбання вченого. 3. Характеристика законів соціології. 1. Головні категорії соціології.	2	-
2	Тема 2. Соціальні процеси, види і шляхи їх пізнання. 1. Поняття соціального процесу.	2	-

	2. Сутність понять «соціальні зміни», «соціальний розвиток», «соціальний прогрес». 3. Види соціальних процесів. 4. Соціальні рухи. 1. Особливості процесів соціальної мобільності в Україні спостерігаються на рубежі XX-XXI ст.		
3	Тема 3. Соціальна структура суспільства і тенденції її розвитку. 1. Маргіналізація як соціальне явище. 2. Основні маргінальні групи в сучасній Україні 3. Класова структура суспільства за Ентоні Гідденсом. 4. Соціальний статус особистості. 5. Аскрипція і соціальна стратифікація. 6. Тенденції розвитку соціальної структури сучасного українського суспільства. 7. Бідність як соціальний феномен. 8. Робочий клас у сучасному суспільстві. 9. Розвиток середнього класу в Україні.	2	-
4	Тема 4. Соціологія особистості. 1. Дослідження особистості в історії соціологічної думки. 2. Співвідношення понять людина, індивідуальність, особистість. 3. Соціальний статус і соціальна роль. Типи особистості. 4. Соціалізація особистості. 5. Етапи і агенти соціалізації. 6. Індивідуальний та груповий досвід у житті особистості.	2	-
5	Тема 5. Соціологія конфлікту 1. Конфлікт як соціологічна категорія. 2. Види соціальних конфліктів. 3. Головні причини конфліктів. 4. Параметри конфлікту. 5. Основні етапи конфлікту. 6. Соціальні конфлікти в місцях позбавлення волі та засоби їх усунення.	2	-
6	Тема 6. Соціологія культури. 1. Культура і суспільство. Культура і людська природа. 2. Основні підходи до визначення культури. 3. Функції культури у суспільстві.	2	-

	4. Об'єкт і предмет соціології культури. 5. Види культури. Субкультура та контркультура. 6. Основні форми культури: елітарна, народна масова.		
7	Тема 7. Соціологія громадської думки 1. Соціальний феномен громадської думки. 2. Соціальні процеси, відносини. 3. Об'єкт громадської думки. 4. Функції громадської думки.	2	-
	Всього	14	-

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Інноваційний бізнес у сфері мистецтва та культури» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет та об'єкт соціологічної науки. За допомогою основних соціологічних підходів (функціоналізму, конфліктного підходу, теорії обміну, теорії ролей, пояснити виникнення таких явищ як: революція, індустрія моди, спорт, корупція, органи правопорядку (поліція), вибори глави держави, шлюб. <u>Есе:</u> Цінності української молоді.	6	-
2	Тема 2. Соціальні процеси, види і шляхи їх пізнання. Скласти список ідей, відкритий, технологій, які значним чином вплинули на життя суспільства; охарактеризувати позитивні і негативні впливи цих явищ на суспільство. Відповісти, що б було, якби ці речі і технології не з'явилися. <u>Есе:</u> Як ви любите своє місто?	7	-
3	Тема 3. Соціальна структура суспільства і тенденції її розвитку. Які проблеми можна вирішити за допомогою соціологічних знань (навести приклади з усіх сфер життя)	7	-

	людини)? Есе: Вплив глобальної мережі Інтернет на побут українців		
4	Тема 4. Соціологія особистості. У чому полягає специфіка соціологічного погляду на суспільство? Есе: Суспільство і релігійні свята.	7	-
5	Тема 5. Соціологія конфлікту Які особливості теорії соціальної стратифікації Платона, теорії «середнього класу» Аристотеля? Есе: Коріння мого роду – чи потрібне людині знання про свій рід?	7	-
6	Тема 6. Соціологія культури. Визначити, до якого виду соціальних спільнот відносяться: мусульмани, офісні працівники (всі, хто працює в офісах), сільські жителі, власники «Жигулів», бідні, глядачі феєрверку на площі, холерики, молодь Харкова, татари, члени асоціації стоматологів України, пасажери трамвая, чоловіки, безробітні, попутники в електричці які постійно зустрічаються, глядачі футболу, вчителі. Есе: Національні традиції в житті молоді.	7	-
7	Тема 7. Соціологія громадської думки Соціальне походження та життєвий успіх. Есе: Чи знаємо ми своїх героїв?	7	-
	Всього	48	-

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	---

Питання до заліку:

1. Охарактеризуйте поняття соціального. Соціологія як наука.
2. Об'єкт і предмет соціології.
3. Структура соціології.
4. Функції соціології.
5. Взаємозв'язок соціології з іншими науками.
6. Античний етап розвитку протосоціологічних знань: погляди Платона.
7. Античний етап розвитку протосоціологічних знань: погляди Аристотеля.
8. Розвиток протосоціологічних знань в епоху Середньовіччя: погляди Фоми Аквінського.
9. Розвиток протосоціологічних знань за доби Відродження: погляди Ніколо Макіавеллі.
10. Охарактеризуйте соціальні ідеї Томаса Гоббса: "Вчення про суспільний договір".
11. У чому полягають "утопічні" теорії Томаса Мора.
12. Протосоціологічні теорії Просвітництва – розвиток утопічних ідей: Ж.Ж.Руссо, Д. Дідро
13. Внесок О.Конта у розвиток соціології як науки.
14. Органічний напрямок в соціології: теорії Герберта Спенсера.
15. Соціологічні погляди Карла Маркса.
16. Внесок Еміля Дюркгейма у розвиток соціології як науки.
17. Макс Вебер як засновник сучасної соціології, теорія нерівності.
18. Зародження і розвиток соціологічної думки в Україні.
19. Розвиток вітчизняної соціології у 20-му столітті.
20. Охарактеризуйте функції соціальних інститутів.
21. Поясніть суть поняття соціальна спільнота.
22. Охарактеризуйте поняття соціальна структура суспільства.
23. Поясніть зміст теорії соціальної стратифікації.
24. Охарактеризуйте основні методи соціологічного прогнозування.
25. Конфлікт як соціологічна категорія.
26. Назвіть і охарактеризуйте позитивні та негативні риси конфлікту.
27. Поясніть сутність девіантної поведінки.
28. Охарактеризуйте причини девіантної поведінки.
29. Види девіантної поведінки.
30. Основні поняття соціології молоді.
31. Соціологія шлюбу і сім'ї.
32. Охарактеризуйте види конкретно-соціологічного дослідження.
33. Назвіть та охарактеризуйте методи збирання даних у соціологічних дослідженнях.

**9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ**

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E	незадовільно	не зараховано
35-59 (3)	FX		
1-34 (2)	F		

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» A - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» B - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» C - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Климаська Л. Д., Савка В. Є. Соціологія соціальних проблем. Львів : Львівська політехніка. 2021. 208 с.
2. Піча В.М. Соціологія: Підручник. 5-те вид. Київ : Каравела. 293 с.
3. Загальна соціологія: [хрестоматія] / концепція, упоряд., перекл. А.В. Фурман, В.С.Біскуп, О.С. Морщакова. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 354 с.
4. Кузьменко Т.М. Соціологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 320 с.
5. Гуменюк Л.Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т.1. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 784 с.
6. Особистість і соціальні інститути в урбанізованому суспільстві: місто Дніпро: монографія: в 2 томах / В. В. Кривошеїн, О. Ю. Висоцький, В. В. Ніколенко та ін.; за заг. ред. професора В. В. Кривошеїна. Том 1. Дніпро : Видавництво ЛізуновПрес, 2018. 292 с.
7. Гринчак А. А. Протидія расизму, ксенофобії та екстремізму : навч. посіб. Київ : ФОП Голембовська О. О., 2018. 248 с.

Допоміжна:

1. Бакіров В., Сокурняська Л. Соціологія в Україні: інституціональний статус та актуальні дослідження. Український соціологічний журнал. 2020. Т. 22.
2. Бакіров В. Про соціологію як соціальну фізику та ідеологію служіння народів. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2020. № 4.
3. Балакірева О. М., Дмитрук Д. А. Електоральні настрої та електоральна поведінка виборців як прояв політичної суб'єктності. Український соціум. 2019. № 3.
4. Бекешкіна І. Україна передвиборча і післявиборча: реалії громадської думки та перспективи соціальних трансформацій в Україні. Соціальні виміри суспільства. Збірник наукових праць. 2019. Вип. 11.
5. Богач Н. В., Кругляк М. Е. Зображення життя афроамериканців в американському кінематографі. Розвиток наукових міжгалузевих досліджень. Матеріали науково-практичної конференції (м. Вінниця, 26-27 листопада 2021 р.). Херсон : Вид-во «Молодий вчений», 2021. Ч.2.
6. Бондар Г. Покоління незалежності в Революції Гідності. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2021. № 3.
7. Борецька М. Європейські цінності в аксіопросторі сучасної української молоді. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2021. № 2.
8. Бурак О. С. (Не)рівність можливостей в освіті та механізм нерепродукції. Український соціум. 2020. № 2.
9. Бурлачук В. Влада як джерело ризику. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2021. № 4.
10. Дмитрук Д. А., Левін Р. Я. Роль навчання впродовж життя у формуванні людського капіталу. Український соціум. 2019. № 4.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 02.09.2020).
2. Он-лайн бібліотека. URL: <http://www.lib.com.ua> (дата звернення: 02.09.2020).

3. Гуменюк Л.Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т.1. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 784 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1/1/Гуменюк%20Л.%20СОЦІОЛОГІЯ_хрестоматія%20т.1.pdf (дата звернення: 02.09.2020).
4. Офіційний веб-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua> (дата звернення: 02.09.2020).
5. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.portal.rada.gov.ua> (дата звернення: 02.09.2020).
6. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 02.09.2020).